



Nasz Patron

*Zarys historii i tradycji
Gimnazjum Publicznego im. Witolda Bielowskiego w Warlubiu*



Witold Bielowski



„Zostawiam Wam dobre imię...”

Witold Bielowski (1893-1939)

Witold Bielowski urodził się **20 marca 1893 r.** w Miechowej na Wołyniu. Pochodził z rodziny o patriotycznych tradycjach. Jego dziadek, **August Bielowski**, był historykiem i pisarzem, inicjatorem i wydawcą „Monumenta Polonica Historica”, współtwórcą i dyrektorem Zakładu Narodowego „Ossolineum”. Był wielkim patriotą - za udział w galicyjskim ruchu konspiracyjnym siedział w więzieniu (1834 -1836).

Ojciec Witolda, **Jan Bielowski**, urodzony w 1865 r., był Nadleśniczym C.K. Austro-Węgier. Pracował i mieszkał w **Nadleśnictwie Stryj** (okolice Lwowa). Walczył na froncie I wojny światowej. Matką Witolda była **Amelia Bielowska**, urodzona w 1870 r. Amelia i Jan Bielowscy wychowali dwoje dzieci: syna – **Witolda** oraz dwa lata młodszą córkę – **Janinę**.

W **1914 r.** wybuchła **I wojna światowa**. Witold Bielowski miał wówczas 21 lat. W ramach powszechnego poboru trafił w szeregi armii austriackiej. W czasie działań wojennych dostał się do niewoli włoskiej, z której trafił do polskiej armii organizowanej we Francji. Wraz z oddziałami „Błękitnej Armii” generała Hallera trafił do Polski, skąd wyruszył na front wschodni.

Po wojnie i ukończeniu studiów leśnych Witold Bielowski związał się z Pomorzem. W 1921 r. rozpoczął pracę w administracji leśnej. Przez kilka lat pracował na Wybrzeżu, m. in. na Helu.

W latach dwudziestych ożenił się z **Ireną Szulecką**. Państwo Bielowscy mieli dwóch synów – **Piotra** i **Macieja**. Witold z wykształcenia i zamiłowania był leśnikiem, ale nie tylko praca zawodowa wypełniała jego życie. Interesowały go sprawy hodowli zwierząt – np. hodował nutrie. Pasjonował się muzyką poważną - szczególnie chętnie słuchał utworów fortepianowych w pięknej interpretacji jego żony, Ireny. Państwu Bielowskiemu bardzo bliskie były problemy oświaty – Nadleśniczy pomagał szkole w Płochocinie w zaopatrzeniu w pomoce dydaktyczne (m.in. zakupił mapy), a pani Irena odegrała dużą rolę w zorganizowaniu oddziału przedszkolnego w Lipinkach.



W czerwcu **1936** r. Witold Bielowski został przeniesiony z Helu do **Przewodnika**, gdzie objął stanowisko **nadleśniczego**. Zorganizował tam **Przysposobienie Wojskowe Leśników**, organizację patriotyczno-obronną, której celem było wykształcenie kadry miejscowego oddziału powstańczego. W przypadku napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę i zagarnięcia Pomorza Gdańskiego PWL miało do spełnienia ważną misję – wywołanie powstania wśród miejscowej ludności. Nadleśniczy Bielowski, oficer rezerwy w stopniu kapitana, miał zostać komendantem rejonu powstańczego „Przewodnik”.

Do organizacji Przysposobienia Wojskowego Leśników należeli zaufani leśnicy z nadleśnictwa Przewodnik, Warlubie i Dąbrowa. Jednym z głównych celów działalności PWL, obok krzewienia patriotyzmu w środowisku leśników - ich rodzin i przyjaciół, było organizowanie różnego rodzaju ćwiczeń sprawnościowych i obronnych. Z uwagi na niemiecką mniejszość narodową, licznie zamieszkującą w okolicznym terenie, organizacja musiała zachować jak największą ostrożność.

W sierpniu 1939 r. członkowie koła PWL otrzymali broń i amunicję. Część broni zmagazynowano w nieczynnej studni, znajdującej się w obejściu budynku. Natomiast rodziny urzędników, zgodnie z otrzymanymi instrukcjami, ewakuowano.

1 września 1939 r. bestialską napaścią na Polskę rozpoczęła się **II wojna światowa** – najbardziej krwawe i tragiczne wydarzenie w dziejach ludzkości. Działania wojenne nie ominęły regionu Borów Tucholskich. W dniu 3 września 1939 r. do Przewodnika wkroczyła niemiecka jednostka pancerna. Bielowscy zajmowali nadal swoje mieszkanie służbowe w budynku nadleśnictwa. Mieszkali na parterze, natomiast pomieszczenia na piętrze zajęli oficerowie hitlerowcy. Pewnego dnia zepsuła się instalacja wodna w łazience. Przysłani do naprawy żołnierze natknęli się przypadkowo na ukryty pod wanną aparat radiowy. **20 września 1939** r. Witolda Bielowskiego aresztowano i osadzono w więzieniu w Nowem. Przesłuchania trwały ponad miesiąc. Przeprowadzona przez żandarmerię polową rewizja całego obejścia i pomieszczeń ujawniła broń i amunicję, ukrytą w nieczynnej studni.

W czasie przesłuchań, pomimo stosowanych tortur i szantażu, Witold Bielowski okazał się nieugięty – nie ujawnił żadnej tajemnicy ani też nikogo ze zgrupowania nie zdradził. Trzy dni po aresztowaniu, wyrokiem niemieckiego sądu polowego w Tczewie,



został skazany na karę śmierci. W przeddzień wykonania wyroku żona Nadleśniczego, Irena Bielowska, otrzymała zezwolenie na widzenie się z mężem. Bielowski został wniesiony do izby na krzesła. Był bardzo wycieńczony i zmaltretowany. Przebywając w celi śmierci napisał **trzy pożegnalne listy** - do żony i synów – **Piotra i Macieja**. Na jednym z nich (liście do Piotra) widnieją plamy krwi.

Oto treść listu do starszego syna, Piotrusia:

„Kochany mój synku Piotrusiu.

Są to moje ostatnie do Ciebie słowa - Odchodzę. Nie zostawiam Wam majątku ale zostawiam Wam dobre imię. Pamiętaj o mnie – bądź dobrym Polakiem i uczciwym człowiekiem, dobrym synem i obywatelem. Bóg niech Cię ma w Swojej opiece. Niech Cię prowadzi przez życie. Pomagaj Twojej mamusi i Twemu młodszemu braciszкови wedle sił swoich. Żegnam Cię i całuję serdecznie. Twój tatuś.”

Równie wzruszający jest list do Maciusia:

„Kochany synku mój, Maciusiu!

Przy tym naszym rozstaniu się błogosławię Cię mój synku i życzę, byś miał więcej szczęścia niż ja. Nie zostawiam Ci majątku – ale zostawiam dobre imię. Pamiętaj o mnie – bądź dobrym Polakiem, uczciwym człowiekiem, dobrym synkiem i obywatelem. Bądź pociechą Twojej stroskanej i nieszczęśliwej mamusi – wspomagajcie się nawzajem z Piotrusiem i kochajcie jak dwaj najlepsi bracia. Żegnam Cię mój synku i całuję serdecznie. Twój Tatuś.”

W dniu **28 października 1939 r. o godz. 7.30 na polanie leśnej w leśnictwie Płochocin** Witold Bielowski został rozstrzelany przez pluton egzekucyjny niemieckiego Wehrmachtu (w składzie 8 żołnierzy, z oficerem na czele). Na miejsce egzekucji przyjechała żona z synami. Za zgodą oficera Wehrmachtu tamtejszy proboszcz parafii w Płochocinie, ks. Jan Stryczek, poświęcił trumnę i odprawił żałobne nabożeństwo. Trumna ze zwłokami, przy asyście żołnierzy plutonu egzekucyjnego, spoczęła na cmentarzu w Płochocinie.

W miejscu egzekucji na polanie leśnej, staraniem Gminnego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, przy wydatnej pomocy leśników, ufundowano kamienny **obelisk z tablicą** upamiętniającą miejsce zbrodni. W 43 rocznicę bestialskiego mordu, **28**



października 1982 r., tablica została uroczystie odsłonięta w obecności młodszego syna Nadleśniczego, Macieja Bielowskiego. Rok później Gminna Rada Narodowa w Warlubiu nazwała jedną z ulic imieniem Witolda Bielowskiego. W 1996 r. Nadleśnictwo Dąbrowa, opiekujące się miejscem pamięci w Płochocinie, wykonało estetyczne ogrodzenie i renowację obelisku.

Witold Bielowski zginął dlatego, że był dobrym Polakiem, patriotą i bohaterem. Honor i ojczyzna – szczytne hasła, głęboko zakorzenione w polskiej tradycji narodowej, przyświecały temu skromnemu człowiekowi do ostatnich chwil życia. Zginął świadom tego, że zostawił potomnym dobre imię. Przesłanie, które w ostatnim liście skierował do swoich synów, jest drogowskazem wychowawczym dla współczesnej młodzieży. „Być dobrym Polakiem, uczciwym człowiekiem, dobrym synem i obywatelem”. To najwyższe wartości, które przyjęte zostały przez **Gimnazjum Publiczne w Warlubiu**, nową szkołę, powołaną do życia na mocy reformy oświaty z dniem **1 września 1999 r.**

1 września 2000 r. społeczność gimnazjalna wystąpiła do Rady Gminy w Warlubiu z wnioskiem o nadanie Gimnazjum Publicznemu imienia Witolda Bielowskiego. **28 października 2000 r.** w kościele parafialnym w Płochocinie oraz na polanie leśnej w miejscu rozstrzelania Witolda Bielowskiego odbyła się podniosła uroczystość patriotyczno-religijna. W trakcie uroczystości poświęcono **drewniany krzyż**, ufundowany przez **Nadleśnictwo Dąbrowa**. Dyrektor Gimnazjum, Roman Babiński, przedstawił zgromadzonym uczniom, nauczycielom, rodzicom oraz licznie przybyłym gościom, w tym rodzinie i przyjaciołom Nadleśniczego, projekt edukacyjny pt. „**Godni imienia Patrona**”. Celem projektu było przygotowanie szkoły i lokalnej społeczności do nadania gimnazjum imienia Witolda Bielowskiego. Zbiórką środków niezbędnych na wykonanie sztandaru i tablicy pamiątkowej zajął się **Spółeczny Komitet Nadania Imienia**, którym kierował **Kazimierz Kaczmarek**. Szkoła nawiązała żywe kontakty z rodziną Nadleśniczego, a w szczególności z jego najstarszym wnukiem, **Krzysztofem Bielowskim** (synem Macieja Bielowskiego), który wielokrotnie wspomagał szkołę i uczestniczył w jej najważniejszych wydarzeniach. Społeczność gimnazjalna odwzajemniła sympatię przyznając panu Krzysztofowi tytuł „**Honorowego Przyjaciela Szkoły**”. Krzysztof Bielowski, często z żoną



Joanną, córką **Agatą** czy synem **Bartkiem**, gościł w murach Gimnazjum Bielowskiego, biorąc udział w szkolnych uroczystościach, imprezach środowiskowych i spotkaniach z młodzieżą. 29 sierpnia 2011 r. poczet sztandarowy z delegacją uczniów i nauczycieli towarzyszył panu Krzysztofowi w ostatniej drodze na cmentarzu w Wilanowie. Miłymi gośćmi w Gimnazjum są także: **Krystyna Bielowska** – synowa Nadleśniczego (żona nieżyjącego Piotra Bielowskiego) z córką, **Ewa Bielowską-Nowak**, oraz **Adam Bielowski** - wnuk Patrona (syn Macieja Bielowskiego).

Uroczystość nadania szkole imienia i sztandaru miała miejsce 27 października 2011r., w 62 rocznicę śmierci Witolda Bielowskiego. To niezwykle wydarzenie - najważniejsze w historii warlubińskiego gimnazjum – odbiło się szerokim echem w lokalnym środowisku i regionie. W czasie mszy świętej w kościele parafialnym w Warlubiu **ks. proboszcz Tadeusz Maliński** poświęcił **Sztandar Gimnazjum**, który oficjalnie przekazany został społeczności gimnazjalnej w czasie uroczystości szkolnej. **Akt nadania imienia**, podpisany przez przewodniczącego Rady Gminy w Warlubiu, odebrał **dyrektor Roman Babiński**. W trakcie uroczystości odsłonięto **tablicę** ku czci Patrona. Widnieją na niej charakterystyczne słowa: *Zostawił nam dobre imię*. Tablica to symboliczny prezent od wspólnoty gimnazjalnej.

Na pamiątkę tych historycznych wydarzeń społeczność gimnazjalna corocznie celebrowała **Dzień Patrona**. Postać Witolda Bielowskiego stała się trwałym elementem programu wychowawczego szkoły, przydającym jej chwały i splendoru. W roku szkolnym 2002/2003 Gimnazjum Publiczne im. Witolda Bielowskiego, jako jedna z pierwszych placówek oświatowych w regionie, uzyskało prestiżowy tytuł „**Szkoły z klasą**”. W roku 2005/2006 Gimnazjum Bielowskiego wygrało grant w ramach ogólnopolskiego programu „**Równać Szanse**”, umożliwiającą realizację projektu edukacyjnego „**Szlakami Witolda Bielowskiego**”. Efektem działań projektowych, w których uczestniczyli wszyscy uczniowie i nauczyciele, było m.in. opracowanie różnego rodzaju publikacji, nakręcenie filmu promocyjnego pt. „Zostawił nam dobre imię”, zorganizowanie licznych konkursów, wystaw, rajdów i wycieczek. W 113 rocznicę urodzin Patrona, w marcu 2006 r., zorganizowano po raz pierwszy rajd i marsze na orientację **MnO „Bielowszczak**”, w których – obok



reprezentacji poszczególnych klas gimnazjalnych – wzięło udział wielu zawodników spoza Warlubia. Impreza rozpoczęła się uroczystym apelem przy obelisku w Płochocinie. Kolejne edycje MnO (marszów na orientację) organizowane są corocznie w pięknych borach Nadleśnictw Dąbrowa i Osie (Bąkowo 2007, Buśnia 2008, Lipinki 2009, Rozgarty 2010, Osiny 2011, Bojanowo 2012, Rybno 2013, Bąkowski Młyn 2014, Buśnia 2015, Borowy Młyn 2016 oraz Przewodnik 2017).

Z początkiem roku szkolnego 2006/2007 w Warlubiu powstało stowarzyszenie „**Klub Przyjaciół Gimnazjum Witolda Bielowskiego**”, którego celem było wspieranie działalności wychowawczej szkoły. Równocześnie na terenie szkoły zawiązało się Szkolne Koła Sympatyków „Bielowszczaka”. W 2007 r. Klub Przyjaciół Gimnazjum zorganizował społeczną akcję gromadzenia środków na renowację grobu Witolda Bielowskiego. **Uroczystość poświęcenia nowego nagrobka** na cmentarzu parafialnym w Płochocinie miała miejsce w szóstą rocznicę nadania imienia, w czasie obchodów Dnia Patrona. Kolejną cenną inicjatywą Klubu było opracowanie w 2011 r. publikacji pt. „**Zostawił nam dobre imię**”, profesjonalnie wydanej dla uczczenia 10 rocznicy nadania Gimnazjum imienia Witolda Bielowskiego. Klub Przyjaciół wspomagał Gimnazjum w realizacji wielu zadań, m. in. sponsorował wycieczki, pomagał w organizacji konkursów i wystaw. W roku szkolnym 2013/2014 stowarzyszenie wdrożyło mini-projekt pt. „**Na szlakach pamięci i symboli narodowych**”. Klub Przyjaciół Gimnazjum zakończył działalność z końcem 2015 roku.

Pomimo reformy organizacyjnej - **od 1 września 2008 r.** Gimnazjum im. Witolda Bielowskiego weszło w skład **Zespołu Szkół w Warlubiu** – świat wartości związany z Patronem nadal zajmuje centralne miejsce w szkolnym systemie wychowania. W bogatym harmonogramie wydarzeń szkolnych szczególnie ważne są uroczystości z okazji rocznic urodzin Patrona oraz jego bohaterskiej śmierci. Najważniejsze uroczystości mają miejsce w **Dniu Patrona**, organizowanym corocznie na terenie gimnazjum oraz przy obelisku w Płochocinie, dla uczczenia rocznicy śmierci Patrona, a jednocześnie celebrowania kolejnej rocznicy nadania szkole imienia. Finalnym punktem jest uroczysta akademie ze ślubowaniem uczniów klas pierwszych oraz spektaklem poetycko-muzycznym.



Drugim priorytetowym wydarzeniem w ciągu roku szkolnego jest upamiętnienie rocznicy urodzin Witolda Bielowskiego. Z tej okazji przygotowywane są pamiątkowe **wystawy, audycje radiowęzła, konkursy, projekcje filmów i prezentacji multimedialnych**. Ogromną popularnością cieszą się **Marsze na Orientację „Bielowszczak”** – duże imprezy środowiskowe, organizowane na okolicznych szlakach leśnych. Czterokrotnie w Gimnazjum Bielowskiego odbywało się zakończenie marszów z ceremonią wręczenia nagród. Cyklicznie organizowane są **wycieczki** do miejsc związanych z postacią Nadleśniczego, w **Płochocinie i Przewodniku**. W ramach mini-projektów edukacyjnych młodzież „wędrowała szlakami Patrona” na Helu. Ciekawym punktem tych wypraw było poszukiwanie dawnej leśniczówki, w której przez jakiś czas pracował Witold Bielowski. Gimnazjaliści biorą udział w konkursach – plastycznych, fotograficznych, literackich i multimedialnych. Dużym zainteresowaniem cieszy się **Konkurs Wiedzy o Patronie i Tradycjach Szkoły**, organizowany dla uczniów klas pierwszych corocznie, począwszy od roku szkolnego 2000/2001.

Z postacią Patrona wiąże się **symbolika i ceremonial** Gimnazjum Bielowskiego. Podstawowe symbole szkolne to: Sztandar, Hymn, Logo oraz Motto. Symbole szkoły to swoiste znaki jej tożsamości, to elementy łączące i integrujące wspólnotę gimnazjalną uczniów, ich rodziców i nauczycieli. Symbole te tworzą wizerunek Gimnazjum Bielowskiego - placówki rozpoznawalnej i uznanej w lokalnym środowisku.

Sztandar Szkoły prezentowany jest w czasie najważniejszych uroczystości szkolnych i środowiskowych: inauguracji i zakończenia roku szkolnego, Dnia Patrona, Święta Niepodległości, Święta Konstytucji. W czerwcu odbywa się zawsze Apel Sztandarowy, którego kulminacyjnym punktem jest uroczysta zmiana pocztów sztandarowych. Poczet sztandarowy prezentuje Sztandar nie tylko na terenie gimnazjum, ale także w czasie uroczystości patriotyczno-religijnych w kościołach, szkołach i miejscach pamięci narodowej.

Sztandar Gimnazjum imienia Witolda Bielowskiego promuje najwyższe wartości, przejęte z etosu Patrona, nadające treść i znaczenie programowi wychowawczemu szkoły: honor, prawdę i dobro. Na Sztandar Szkoły gimnazjaliści składają dwukrotnie ślubowanie – pierwszoklasiści w Dniu Patrona oraz absolwenci - na zakończenie nauki w Gimnazjum



Bielowskiego. Ostatnim punktem roty ślubowania są słowa: „być godnym imienia Witolda Bielowskiego”.

Przednia strona Sztandaru, czyli awers, utrzymana w kolorze niebieskim, zawiera **Logo Szkoły** – tarczę z łodzią płynącą po symbolicznym oceanie wiedzy, od przeszłości ku przyszłości. U góry i na dole widnieje **pełna nazwa Gimnazjum**, a po obu stronach tarczy znajdują się symbole leśników – **liść dębu z kordelasem**, nawiązujące do męstwa. Na rewersie Sztandaru widnieje **godło na białoczerwonym tle** oraz napis: **Rzeczpospolita Polska**. Pod wizerunkiem orła z koroną umieszczona jest dewiza: **Pamięć. Serce. Umysł**. Charakterystyczne słowa pochodzą z **Motta Szkoły**, przyświecającego całej społeczności gimnazjalnej od 1999 r.: **Pamięć dla przeszłości. Serce dla teraźniejszości. Umysł dla przyszłości**.

Nieodłącznym elementem ceremoniału jest **Hymn Szkoły**, którego autorami są **Jacek Kuffel** (słowa) i **Joanna Fordońska-Jędral** (muzyka). Hymn intonowany jest w czasie najważniejszych uroczystości i apeli szkolnych. Od piętnastu lat gimnazjalistom „Bielowszczaka” towarzyszą znamienne słowa: *Nieś na serca dnię ojców Twych pieśń...*

Opr. Roman Babiński